

RAŞTIYE

SERRE.1
1991
AMOR.3

Pêseroka Zonê / Ziwanê u Kulturê Zaza

Pêseroka Zonê / Ziwanê U Kulturê Zaza

TEYESTEY

PELGE

- * Zazay Almanyardı Ameyi Péser Zerweş Serhad.....3
- * Her Kamo Hese.....4
- * Kilmekra Zazai Kamê U Kotra amé Astore.....5
- * Ma Hovirra Nékeme Hayri Sefkan.....10
- * Merdimo Demokrat Ü Sosyalist Nebeno Anti-Zaza.....
- Aya Xirabasyayıj.....11
- * Allamanya da Toplandık.....14
- * Dersa Zonê Ma Astore.....15
- * Haberiniz Varmı Raştiye.....16
- * Sanıka Kırrı Odos Şemin.....17
- * Okuyucular Yazıyor, Masaj.....21
- * Dergeya Emrdé Merdimiy Zerweş Serhad.....22
- * Imbaze Ma Merdena Ebubekir Pamukcu Ser Astore.....24

ADRESA WASTENE: B.P 51, 77260, La ferte sous Jouarre. France.

FIYATI:

Almanya : 3.50 DM
Hollanda : 4.00 Gulden
İsviçre : 3.50 SF
Fransa : 10.00 FF
İngiltere : 1.00 Pound

Pê dimê sari meciye,

Boa fisqi u ci meonce.

Bi, Raştiye bize, bıwane,

Raa raste ra so.

* * *

ZAZAY ALMANYADI AMEYİ PÊSER

ZERWEŞ SERIAD

Zazay ju sukta Almanya'dı roja 31. 08. 91. dı amey pêser. Pêser ameyayişe ma, qandê (semedê) heqte muleta ma Dimliya bı. Çımkı heta ewro roj mayin bol pawıt , Kesi `heta ewro, no muhal qandê maya u qandê heqte ma ne çiyê va, ew ne'zi çiyê nusna.

Mara o yo wini aseno k1, kes çorê çinêbose démağ kes kesirê çiniyo. Roj roj mayê benim ayay, hesyenım çö qandê çö werzenum pay ew sera hewadam.

Ma zi diha qayılım k1, pêser ameyayişê ma diha tım u tım zi nezdıra u nezdı bo dahway muletan ma germ bo, ew roj bı roj bışıdıneyo (pétbo).

Gerekan ma heme, péro piya çendık şem, hendê hukmê çö u hendê quwetê çö paşti bıdım pé ew Pére wahér bıvıjiyém.

Sıhat 15,30 dı sıftê bı, qısey kerdış u pé sılasnayış heta sıhat 19,30 ramıtı.

Çımkı bol umbazı zi newe, newe iyê yenê ma miyan u dahwada muleta gorê roj,

roj wahér (wayér) vijyenê. Bahdê 19,30 ra hende nim sıhat (30-deçiçe) qandê

nan wiyardış (werdış u şımıtış) are deya cı. Duma zi sıhat 20-00 ra heta 24,00

senâtkar u deyrvazanê ma Zazaya, marê muzık cena ew deyri (lawıki) va (kerdi)

eya tepiya zi umbazan çorê çö miyand heta berey, berey muzık cena, u deyri vati

, sanıki vati ew mew bet (sohbet) kerd.

Şema ma ew pêser ameyayişê ma bol weş u ew bol rınd bı, ew rınd rawêrdı.

Ekê k1 amey bı a şew, ew a şem o mişore (toplantı) vıraş bı, ma namedê RAŞTIYA

eyre-inarê vam k1 berçudâr bê ew wazem k1 neya tepiya nezdıra, nezdı né mişor-

anê winayna bıkem (virazém). Çımkı no çiyê ewnayin qandê maya u qandê heqte

melata ma bol rındo, hum pé-jewmbina sılasnem (naskem) ew humnazi dahwa u

qırweyayişê çö vara ver benim.

Ma wazenum k1 no çısustı etiyara, qısanê çö bıbırnım (bıqedinim) wernid şımarê

rıhatey u sılameteya şıma wazem ew şımarê sılamane çö vamı (kemı).

Weş u war bımanê.

BİZ

alevisiyle, sünnisiyle

Gümüşhane'den Adıyaman'a

Sivas'tan Bitlis'e

ve

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana.

Bursa'da ... yerleşik

5 MİLYONLUK BİR HALKIZ

HER KAMO

HESE

*Serê na dinade
teyr u tur,
Serê na dinade
her kes,
zonê hode girano,
zonê hode girano.*

*Kam ke
aslê ho inkar keno,
Kam ke
zonê hora remeno,
aqilra hero,
aqilra hero!*

*Her qusırde niamedo,
her baqılo.
Çayırede çereno,
dimê ho finora hawa,
bê ters, bê serm
eskera eskara
hore zireno,
hore zireno!*

HERE MA

Ho bizone sar to bizono

* * *

Kam ke aslê ho inkar keno,

aqıl ra hero.

* * *

KILMEKRA ZAZAI KAMĒ U KOTRA AMĒ

Astare

Mordem ke kitabunē xeribiu u sarira kokē, domora, ya ki amaena Zazaw saa kerde, penie de zaf kilmekra nu vecino roştie. Hama helbet nu zu teorio. Kişta ni teori de zobina xeyle teori estē.

ZAZAI, hata seserra desine (SS.10.) zimeē Iranī de, dusē Golē Hazarī de, welatē Dayplemitu u Mazendaranī de qawim, qawim, aşire u aşire biē. Hata na west u na wextra tēpia ki ni qawim u aşirura taine Zerdustrē, taine ki Ortodoxiera Xiristianierē inam kerdo. Helbet na seserra desine raravêr, hata miladra dı hazar serri ravêr, ei ki je mordemunē dina 'şaman', zobina vatene ra 'hay' biē, yane zerre tabiatī de u tēsirē tabiatī de inam kerdo u belka ki ewrura jede serbest biē. Cawmē, eskeftunē u kounē Daylemitu denamē Zazawne ewru, ya ZOZAN, ya ki ZORZAN, ya ki ZARZAN bio. Nu qese ewru yenora 'Ware' u 'caw yabon' u 'caw de ria'. Hata SS. 10'ine uza aşiru, qawimu u zonura Daylemi, Talişki, Gilaki, Harzani, Zazai u Zazaki, Sammani, Gurani(Hawraman) umē. biē. Ni aşiri, ya ki komi u zoni hata ewru wesē u weşia xu qori kenē.

Serrunē 940-950 na mıntıqa de herb vecino. Ni komē ke mı corde mordē, hetē Daylemitu cenē u poşt danē verwentox İbrahimē Daysamī. Çıxa ke na herb de dısmen de danē pêro, penie de ni aşirura ye taine çe xu rijino u bese nēkenē na mıntıqa de bımanē, qoçe danē, Daylemistanra u Mazendaranra benē vila.

Serra 1090'a de çek u herb vecino na ca de. Hetera eskerē Moxoli u hetera ye Müslümanē sunıyanu qawimē Daylemitu de danē pêro. Werte u penia ni herb de ni aşiru, ya ki qawimura ZAZAI u GORANI ni ca terk kenē. ZAZAI sime ser, yane zime-xerb ser, GURANI ki davacer, yane îpaude hetē Kırmanşah sonē. Ni dı aşirē gırsi, Zazai u Gurani, zu cara yenē. Çıxa ke zubinra biē ca, hetē zonī u etnikra zu çim ra biē tēra u cokra zubinrē zaf nējdiē.

Na goç daēne de (SS.10) Zazai ravē Qawqasia ser sonē, Anadolîē ser yenē u dormē Erzerum, Bingöl u Dersim de (Mamekriē), hetē Diyarkebir de u na dormude suku ra dūr, jede kaleka kou de, barē xu nanē ru, uza manenē. Helbet pêro ita nêvînetē. Xeyle çei şiē dormē Mardin. Zazai teyna niamē ni suku(Dersim, Bingöl, Diyarbekir uzb...). İnura tae hetē Karsī de mendē. Ewru Afganistande u Suria de Zazaiistē, Afganistan u Suria de dew estē, namē ni dewu ZAZA'ê. Cae u mıntıqaē ke ewru Zazai tey manēnē, yane Anadolie de, hata seserra des u hireine (SS.13) zonē xu, zonē qesei kerdene, din u imanē xu, adet u tradisionē xu, bıayena xu qori kerdē.

U-ni kounê u talasunê tengu u bêwayiru de weşia xo kerdê têra u weşia xore wayır veciê. Hama çixa ke mebo Zazai endi zerre wextê Himparotie de xu dio, bîndestia u assimilasionê Himparatoria Osmaniê ra çetin xeleşî. Zazaw xu çixa ke xu kulturê u zonê sarîra xu dūr gureto, penie de bîndestê din, yane şia dinê şii de manenê. Zazawra tae hetê tayfa şii'yu cenê, yane hetê Şah İsmail cenê u çokra na hetra şii'yura zu ca de benê ca, tae ki dinê Sunnianu cenê.

ZAZAI, seserra des u ponçine de (SS.15) verwentena Şax İsmail de, namê Karakoyunlura, Akkoyunluyu de çek veceno, danê pêro. Nu pêrodaış jede dorme Şivas, Erzingon, kaleka Dersim de beno têro. Hazarura mordem kişinê, waştina Şax İsmail nêna hurind.

Jede ita ra endi belio ke, Zazai zu cemaato de qıckek bio, biayena xu verva dîsmen qori kerdo, verva cı vîneto. U endi itara yenora zanais ke, zobina kulturra amê, miqerrem senikiê ke, yane hem 'opposion de hem ki senikiê de' mendê.

Dewrê Himparatoria Osmaniê de Zazai zaf sukît mîndê, Hata na wext helbet zaf çî-mi qulê Osmanie ra xu ser gureto, ke ei Zazaw dîsmen mevinê u tey herb mekerê. Na helm de Zazai werte xo de homogen manenê. Yane xo be xo hukimê xu ebê xu yaki ebê reisunê aşirura idare kenê. Hama pîra pîra zon u dinê Tırku pişkinora pêsê Zazaw. Çike pênia Himparatoria Osmaniê herbê dina ra (1914-1915) jede xerbra dirbetie ceno u nera ki Tırki çar cûvera hudîtunê xu tesbît kenê u verwentena Fevzi Çakmak u zobina generalu de Anadolie de zu Tırkia bîkerê. İta de mordem xu virra mekero ke, na wext eskerê Urîsî ki Anadolie de biê, hata Erzerum u nejdî Dersim amê. Amaisê inu ra, zu hetra Zazai tenê qori biê, heto bin ra Hermenî (Hay, Hoy) destunê Tırkura nêşikiê ke bixeleşî. Na xılar u qır kerdena Tırkura, Zazaw dengê waştî ke welcekra bicero, çike Zazai ku je Hermenî Tırk nêbiê u çokra çio de nîanen, qır kerndene rew u herey belka ke amenê Zazaw ser. Na federa Zazai hetê Hermenî cenê. Hermenî çixa ke zobina cemaat io, zonê u 'tarixê' xu ye Zazawra zobina bio, Zazai u Hermenî her wext dost u cûronê rînd biê, qul u mordemê xu têwerte de biê ra, biê pîl. Serrunê 1914 ra Tırku waştî ke Zazaw biarê kayê xu u qır kerdena Hermenî de destê Zazaw tey bîbo. Hama Zazai nêverdanê ke bixapiê u pîra pîra verva Tıku deng u itibarê cenê. Çike Zazaw endi zanîtenê ke, belka Tırki zu roze ki Zazaw anêra kiştene. Na fenda Tırkura xeyle aşirê Zazaw u Hermenî yenê têlewe, şûalundenê xu tenena çip gir danê, tıfongunê xu kenê pîr.

Akerdena Cumhurieta Tırkia de dewletia u hukîmatê Tırku çixa ke xeyle me-

busunê Zazaw u Kırdaşiu ebe waştana xu beno Anqara u uza her zurê zu kurşî dano cı, nı mebusi jede seweta vınderdaêna qır kerdena Zazaw u Kırdaşiu (Kurmoncu) sonê Anqara u xu politiqa na hukımat ra dūr u serdın cenê, ze ke nu inurê endi aseno ke, ei ne Tırkı ne ki Osmaniê. Helbet na atmosfere çip manena, sıst nêbena. Mordenê hukımatê Tırku kri zanıtenê ke, nera Zazaw u Kurmoncu ebê raa assimilasion Tırk bı-kero, tek zu Tırkia welatunê dinarê biasno. Zazai u Kurmonci hukımatê Tırkurê endi meselea girse biê. İnu, Tırku, waşte ke Zazaw hurında xora bılewnê, birusinê xerb. Çio de nıanen ki raştie de bese kerd. Xeyle dewê Zazaw u Kurmoncu bi tol: Mordemê ni dewu ebê eskerê Tırku ruşıay-xerbê Tırkia, hata Kütahya, hata Dengizliê, hata Bursa, hata Edirne. Tae ki hata Hemilka ruşıayi.

Honia ke esekerê Urısı Anadolie de ro, Koçgiri de, aşira de girse Koçgiri, vile Kemax ra bena pa, nejdie nêm serre eakeê Tırku de dana pê-ro. Hama na çek de Koçgiri keno vind u xeyle mordemê aşira Koçgiri xılar benê, mirenê.

Wexto ke Tırkı honia Gêrıkı de, yane Yunanu de, herbe 'xeleşıyene' danê, Atatırk hetera kar verununê xu veceno, çımunê xu Dersım u mordemunê dersımra nêbirneno, çike mebusê ke Zazaê u Kurmoncê, cıxa ke destê de u poşt daêna ei de asenê, inura u mordemunê inura xof keno.

Mordemê Zazaw cıxa ke senik asê, hande ki hewl u xırt biê. Atatırk zu rei ke yeno Erzıngon. Eşino pê ke, kou de Zazai tıfong kerdo pır, vengı eskerunê xu dano, eskeri ei qori kenê. Atatırk vato: Bıramazê şime, ei ke ko de rê, xora hirê posê.

Seserra 20'ınera aseno ke, Zazai dostê xu ki, dısmenê xu ki tenena rınd nas-keno, têdıma u pêdıma aşiri tenena yenara xo ser. İnure dısmenura teyna Tırkı yenê, Zazaw zobina keş de nêdo pêro.

Rabıayena Koçgirira tepia, serrunê 1925 de Şex Said ebe mordemunê xu wexto zaf çetin de verva Tırku vindeno, İnu de dano pêro. Hukmatê Tırkîrê hetê dip-lomasiera xeyle çı rusnana u xeyle çı pers keno. Helbet na wext şia müslümanıa perune ser de bia. Vervındena Şex Saidî ki jede rengunê na wext ra bia ra. Nu pêrodais hire-çar serre beno derg u penie de tayfa şex said hete êskerunê Tırkura kişına.

İsyane Dersim de, 1937-1938, verberdena Seid Rızaira, Dersim u dorme Dersim de tayfae u aşire Zazaw verva eskerê u cendermunê Tırku vîndenê. Eskerunê Tırku de nejdîe hire serru ebê top u tîfangu danê pêro. Eskerê Tırku ebê top u tîfangu, ebê taku u bombaw Dersimî u mordemunê Dersimî werte gon u gunaşer de, werte mîz mîhalde qır keno, kîseno. Mordemusere birnanê, kenê dirbetın u dobetın verdanê, mordemu koura erzenê, merukude mordemu vês-nanê. Camordê Dersimî çîxa ke dîsmenê xo de hata penîe do pêro, pênie de bêçe, bêwayır mendo, kişio, surgın bio u Seid Rıza be lacê xu destê Tırkura darde bio, ya ki vatena taina vêsino.

SAR MA ÇITON VÎNENO

Sarê xerbî ma ser xeyle çî vato u nusno. Vajimê Oskar Mann. Serrunê 1906-1907 de şio welatê Zazaw. Zonê u lehçê Zazaki ser xeyle karo de zaf gırs gufreto xu ser. Nu kitab xeyle serre zu ca de maneno, honia nêvecino. Merdena Oskar Mannî, haq cıra rajî bo u roê xu wes bîmano, têpia ni karo giron Karl Hadank cenora xo ser u 400 rîperera serra 1932 de Berlînde belka kitabunê hama pêrunera kitabo de rîndek veto. Ni kitab de teyna qale Zazaki nêbeno, Lehçê Zazaki qal benê. Çike her zonî de lehçe estê. Karl Hadank vano: Zono ke na kitabî de qal u bahs beno u eiye ke ni zon qesey kenê, namê inu ZAZAW, ya tae cîrê vanê DIMILÛ. Ni zu cemaat teşkel ekenê, Zazaê.

Albert von Le Coq (merdene: Wasaro werte, 21., 1930). Serra 1850 de Zazaki, Kırdaşiki u Lorira saniki u qesebend dê are u çap kerdê. Kitabira aseno ke zonê zonunê grubê farsî ra yeno u zobîna zono u hata na wext keş nejdîra ferq nêkerdo.

Peter Lerch. 225 rîperra kitabo de xirt veto. Kitab de Zaza, Kırdaşî ra meselei qesebend tey esto.

Friedrich Müller. Zazaki ser zaf çî kitabunê de vato.

Almankîra Ansiklopedîe İslamî de, nu ansiklopedî 1927 de Leipzig de vecio.

Zazaw u Dimilyano ser zaf senik çî tey esto. Rîpera 1234 de nia nusno:

"Çar lehçê Kurmonciki estê: Kurmanci, Lurî, Kalhur, Gurani... Şerefname de kri henio." İfara belio ke, Zazai Kırdaşîora nêmorinê.

Reina, Ansiklopedîe İslamî de rîpera 1213 de nia nusno: "Sesserra 20'ine de endî amara roşt ke, werte Kırdaşîo de tae aşiri estê. Ni aşiri ne Kurmoncê, ne kî İraniê. Name na grupe "Koma Gurani u Zaza".

MORDEMUNÉ PÎLURA HAE KE ZONÊ MA ZANENÊ-
ZONÊ MA ·SER GURÊNE ?

Dr. Terry Todd: Gramerê Dımılki

Prof. Dr. D. MacKenzie: Zonê/Zıwanê Zazai

Prof. Joces Blau: Zonê/Zıwanê Gurani u Zazai

Zılfi: Gramerê Zazai

Crandall: Gramerê Zazaki(Dımılki), Zıwanê Dersimî

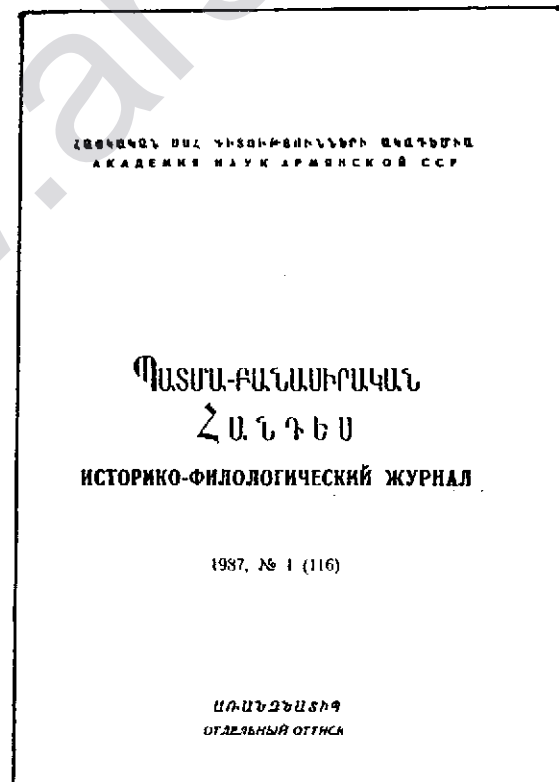
E. Pamukcu: Ayre/PİYA, Zıwanê u Kulturê Zaza

Garnik Asatrian: Hermeni u Zazai

Ni mordemi pêro zonê ma, komê Zazai çim ver cenê, biayene u zanaisra qe-
bul kenê.

* * *

Dimlioloji/Zaroloji alanında uzun zamandan beri çalışmalar yürüten sayın G.S.Asatrian'ın çalışmalarının küçük bir kısmının bulunduğu bir broşürü 1987 tarihin de Rusya da yayınlandı. Rusça olarak kaleme aldığı broşürde sayın Asatrian, Zazaların tarihini ve bugününü inceliyor. Okuyucularımız bu broşürü dergimiz den temin edebilirler.

MA HOVIRA NĒKEME

HAYRİ SEFKAN

Reé hodima nâde cı mend sîma dîma.

Eké maéhora bi Zazaki kesaykerdene sîma.

Eve zoraki Tirki misayme birawune dima.

Nika caye inat kene keseynekene zoneho sîma.

Domonende mare zulume otuz sekiz keseykerdene,

make çandermey diyene ho dardenwe ver remene,

yé né nébike otuz sekizde milletema kırkerdene.

Hata nikake bine hard'de meyit nalene.

Welateho teslim nekerd dapöre kotira cerde.

Hona şuye nevejay toprağaho sere canda bi merde,

yiyeke wes peğuret heşiriye cire arde kerdi darde,

veyvik süngü kerd domon zerede kerd merde.

Dersim kerd isiz teyr neperene pira.

Lozunu dü nekerdene kes nefeteliyene pira.

Meyutura tersay qaz kerd vake nevo wurzerehoser reyna.

New serke colu nefeteliya, boa gon amene cira.

Eke darde kerd, eke jilere kerd, eke qaz kerd tede basnekerd.

Ye wuştra hoser peyser goc kerd.

Héra ho ramite gonahosere nu werd.

Roji, Asm, Ser, amey şî yine coru hoviranekerd.

MERDIMO DEMOKRAT Ü SOSYALIST NEBENO ANTI-ZAZA!

AYA XIRABASYAYIJ

Sılamı şımaré xebatker ü nüserén ercıyayey yé péserokté Raştıyey! Ez veré hemeçi şıma gan ü zerrira tebrıkkena kı şıma kar ü gırweyêndo hena gırd ü pırüz dao xo-ver. cora mayé bı şımaya şabené, iftixarkené. No merhaledı lazımeya xelqde ma Zazaya bı vetıştê heme babet literatur dê nüştekiya zeyde lazımeya nan ü awiya esta. Qandê coyaji ma bol qiyet dané Raştıyey. Domnen, raveyberden ü serkewtena Raştıyey ü na xebat ü lebata henayını waştên ü temenniyé ma. Şımaré qewetbo!

Roji destpeykerd akewo ma Zazayaréji. Xort ü itellektuelén Zazaya éyé heme cadı xu lüenê, veng némanenê ü lebıtyenê. Hemji na fin qande ey ü neya né, raştıraşt qandê huwiyet ü estbiyayenda maya, qandê reyaynayen ü xoserbiyayenda muletta ma azımşan Zazayan ü welatdê bawkalana. No xusüstı herroj éyé maré xeberé weşi yené. Jew né xeberandê weşanra ü mıjdiyanandê xasekanra ji vijyayena Raştıyeya.

Raştıye çerçewedê xudı péserokêndo hewlo ü cıwanıko. Helbet sıfte do tay kemaney bıbo. Kritik ü ériş ji do béro. Gerek kes neyra néterso ü xulqé xu herakero. Hedefo gırd, gamén gırdı, cesüri ü qaliteyını wazeno. Raştı, réç ü şop neweya, tecrube çınyo, labré kok xorıdıro, ray raştı ü bıheqa. Vijyayena her rojname/péseroké, kıtab hetta perrênda newe ê Zazaki aya bena ze gulleyênda topı ü sinedé dışmenandı teqanna ü ina qehrkenna. Hesüd ü xerezaji kerbandê pizzandê cıra cı xerkkenna. Ma Zazayaji oçend şa ü kéfweşkenna.

İman ü emeleya xurt bı qezenckerdena amé tepya ray gêryena xu werdi vinayen ji vero. Zazay kıšta xurtey ü qehremaneya, qabiliyet ü zanayena kesira vêşeri nébé labré kemériji nıyé. Coraji gaméki ma erzené wa layıqé şardé mabé. No merhaledı lazımo veré ma tım vera şélıgdé Zazayabo, teküteko insanané xu qezenckikerım, diqçetê tekütek insanandê xu cezbkerım kar ü lebatda xu ser. Ayakerden, jewbiyayen , pêtamankerden ü xurtbiyayenda Zazayanré bıgırweyım. Hetaki ma xu bışé bıkem qeweté. Qewetênda wıniki dostiji dışmenişi cı bıyeré hesab. Persa Zazaya qebül bıvino ü cıré hurmet béro kerden.

Behde né sılamın ü kılamana ez wazena béra persna ser. Mı meqala embaz Dersimli Ali bı sernüşte "Devrimci olmak dürüst olmayı gerektirir" wend. Herçendokı bol çıyandı ez heq dana embazi ü cı fahmkenaji tay mesaj ü hewnayışé cı muré şaş amey ü wazena né nüşteydi bı kılmeya kıritikbıkera. Meqala embazıdı atmosferêndo hını estokı sanki Sosyalisti ü Zazay éyé ameyé péver ü leje pékené. Sanki ékı kameyey (huwiyet), estbiyayen ü heqqané mulli é Zazaya veré hemna inkarkené, cı vero vijyené ü kewtê politiqayênda şowenistey miyan, Sosyalistiyé. Çımkı embaz vano ékı persta Zazayara tersenê, ériş ané militanandê Zazaya ser ü wazené kar ü gırwedê cıré manibé, politiqayênda şowenistey ramnené, né çorşme ü dormareyén Sosyalistané. Mıré né fıkrı ze tendensé amey-umudwara kı ez şaşba- ü o sedemra wazena cı sero vındera.

Meqaleyên Raştiyey ü mesajên é meqalen kes vajo névajo tenya nüştöxanê cı gırênédano. Ma pérîko é mesaja wanenê, aşnawenê, cı sero fikiryenê ü xurê cıra tay netican vejennim. Wa şaş fahmêbo eza bı né vatenana terefdareya sensûri an tenya neşkerdenda meqalandê redaksiyoniki nékena. No behdoyın xura mı eleqederji nékeno. Bileks no merhaledı ez vana lazıneya ma zekı, Mao vano; "Wa vilbıdo se guli wa pékewé se fikr ü hewnayışı" ré esto. Labré tay meqaley estékı kıştá hecm ü teyesteyın ü babetdé xuya zeydé sernüşteyanayé ü bı no babeta raymüsnenê, xettayınkenê, reyé ami virazenê, bı vatenênda bina, goşt ü esteyên péserokté Raştiyeyé, bı o awaya tesirgıranıyê wendoxan sero, coraji lazımo tenekna bı diqqeta çım ü serradda redaksiyonıra ravéré.

Demokratü Sosyalisti lejê sistenda zalıman, zordaran, kolonyalistan ü faşistan kenê. Heme babet neheqey, zordarey ü kedwerdöxey vero vındenê ü lejê cı kenê. Heq ü azadeyda ferdanra tepêşı heta azadey ü reyayenda cemaetan ü xelqanré wahırvıjyenê ü cıré gırweyenê. Sistemane keana, verapeya, zalıma ü kedwerdöxa rışnenê. Herında cıdı sistemane demokrat, veraravey ü sosyalisti ronane. İradedê merduman ü xelqanré hurmet nişandanê. İnarê çı tekütek merdumi benê çiji xelqi benê qedrûqiymetê ci jowo u bı na emeleya esasiye (kokaneya) name demokraty ü sosyalistey genê.

Coraji dışmeneykerdenda mulletênda bindest é zeydé maye kı hewna aya newe ayabena, xuana péser ü serehewardana qandê serbestey ü xoserbiyayen ü caardenda né heqqandê xu, neşeno bıbo kar ü gıweyê merdumandê demokrat ü sosyalistan. Najew tebietdé inarê terskewna.

Dewleta zordar ü kolonyalist xura dışmena. Sınıfên cıyê hakimi xura wahirê na sisteme ü newazene mulletên bindesti bıreyê ü çarenüştena xu bı azadeya tayınbikerê. Teberdé ninandı kamkı mıcadeledê milli é Zazayan vero vındero, cıra bıterso, érişbiyaro cıser, é aw ancenê ayredê na dewleter ü na sistemer, é bol bol şenê bıbé şowenisti, sosyalşowenisti, mulletperwerê burjüwazida verapeyı!.. E argumentane xu kotıra anê wa biyarê, seni jahr virêjenê wa bıvrêjê, fikrê ina boydekewteo, çarê ina çınyo, cayê ina bataçxaneyê şowenizmiyo. Wa é wijadı asnawa xu bıkerê ü ma inarê vanım oxırê şımayê xeyribo ü tede warbê!

Mınnetê né cordı behskerda çınyo ü ma ninandı lejê xu kenım, nina dıřmenê xuyê ideolojik ü politiki zanenım. Labré demokrat ü sosyalisti kıştá felsefe ideoloji ü politiqaya terefdarên tebiı é dawada Zazayanê. Kamci mulletra benê wa bıbé dawa ma jewa. Ma mecbürıyê vera pé bérê ü mlıbdê péjewbina, ney bı vaten ü pratiktê xuya biyarê ca.

İtibargıroten, siyasetdarandê Zazayarê na merhala ewroydı véşı muhıma. Tayê qewetên tari ü xınzi iddia ü hestanıkan vilakenê ü vanê sedemokı hereketo milli é Zazaya destpeykerdo qande zerardayenda şüriştê Kurdistaniyo. Eyni qeweti wazenê toxımanê dışmenin bıkarê wertedê hurdına mulletandı ü ina verapédê. Şürişger ü sosyalisté hurdına mulletan lazımo weş ayabê na siyasetda dewlet vero kı himê cı: perçekerden ü hukımkerdena.

Tiji, roşna ü zerqên roji perdê mujüdumani kı tarix ü persa Zazaya nümnêbi vila vila kerd ü vet roşnayer, tede şıküşıphe néverada. Nekaji mesela Zazayandı ü na roşnayer vero çı Kurdi çı Zazay benê, éyê derxusüsdê vinayen, şürişgeray, demokratey ü dürısteydı imtihanra ravérenê.

Şürişgeren Zazaya ü Kurdaki sınıftı nêmendé, weş fahmkerdo ü zanékı, dıŝmen jewo ü hurdına milleti jew derdra muzdaribiyé. E zanékı reyayena hurdına milletan ü şürişé hurdına welatan bı layandé xurtana piya gırédayero. Coraji desté xi péra néveradané. Sedemokı şürişé Zazayano milli newe newe destpeykerdo, tayé bırayé mayé Kurdi cı vero xeşiméy ü xeribey ancené jewfın reaksiyonan nişandané. Tayé embazé kurdi ü hetta Zazayji şaşmüsayen ü nézanayenra Zazaki ze lehçeyende Kurdki ü Zazayaji ze parçeyênda mîletda Kurd zané. Bolé né embaza samimiyé ü lazımo ma ina fahmbikeré. Bı sebrênda heraya, bı tolerans ü metodda ilmi ü iknakerdena vera ina şıré ü cı qezencbikeré. Cıré tayé wext bıslasné. Çımki perro newe é tarixda milletda Zazayandı hewna oyo newe qulibyo.

Çıyêndo eşkerayokı eger dıŝmen bıŝo, do daim qandé ŝenıkkerdenda bardé xu, politikaya perçekı ü hukımkı tetbıqbıkeró. Daim do feqané henayına rono. Feqén de henayını muheggaq qandé Zazayaji ronaya. Na feq feqa dıŝmeneykerdena Kurdana. Malesef jewfın tay embazi nezdiyé na feqer bené yan bı nıngda xuya rapoşyené ü dekewné na feqer. Bı no hal ü tawra hem karêndo xırab kene hemji baré propagandist ü ajitatorané Zazayan kene gıran. Şürişger ü militané Zazayan lazımo na noqtadı haydaré embazandé xubê, tewrén wınayına daim mehkmukere. Eyni çı Kurdaré ji ravêreno.

Çearçorşmedé xudı tenya ü érişkaran vinayen ji tendensêndo xıрабо ü lazımo kes cı sero vındero. Neydı dı tehlükéy esté: Xu tenya vinayen, tersayen, herkesi xuré dıŝmen vinayen kı kesi vera ŝowenizmde Zazaya bena. A bin ji béitimadeya xu, kompleksa werdiyey, xura nefretkerden, xudestana xuré zulmo etnikkerden, xu sero tetbıqkerden ü qebülkerdena hewnayış, fıkr ü niyeté qolonyalistano. Hurdına ji Barbattiyé.

Sıfteyını hend tehlükéyêndo gırd névinena. Çımki ne dewlet ne seray ü neji aristokrasiyé ma biyo. Strukturé cemaati, tarix ü kulturé cı maré dano zanayen kı tebieté Zazayan ü ŝowenizm ropénino. Şaro xeribji tım na raştey ano zıwan. Labré é dıdın ŝeno seré ma na merhaladı bitewno. Lazımo ma né tendensi tım bıyeré xu çıman ver ü cıdı mucadele bıkeré. Şaré ma ewro sergêjeyé miyando ü aya nıyo. Raşto bolaneya Zazaya, Zazabiyayenda xura xeberdariyé, labré na wını Zazayınéna bı şûur nıya. Akıştı nakıştı herroj éyé asimile bené, remené xızmetdé ey ü ney. Tebi tiyadı suc ü gunayéndé né merdıman çınyo. Şaré ma ewro zılm, sefalet, veyşaney, vıraney, vayey, békarey, kedwerdeney ü sırgüneyra oyo néşeno çımané xu akero. Labré tarixé cı nişandano kı şarêndo weşşürışgero ü qet kesiré éwela névato. Qandé xoserbiyayen ü serbesteya xuya daim meziyeté rındi veté orte ü na kerda şiar: Şıkyena labré Çewtnébena.

Dost ü bırayé mayé milletandé çearçorşmi, şürişger, emele ü paleyén Kurda ü Turka éyé maré destweşanené ü vané béré ma destané pé tepésé ü piya bırişné kela zılm ü zordarey, bışıkné zincira esaretey. Pawenekı şürişé Turkiyey ü é rojakewteo werteyındı torınané Şex Seidé Kali ü Seyit Rızayé Bırakekoyé némerdey ji siperé tepésé, sürık hélkeré ü vajê dérané azadey.

Karwané reyayınayenda şardé Zazay hewna newe kewto ray. Heme kar ü wazife oyo verdıdı ü cı paweno. Tenya vinayen ü tehlikkerdena proplemerda Zazaya, tesbitkerdena amac ü hedefi besnékena. Lazımo qandé helkerdena mucadele béro dayen. Tarixdé Zazayandı perrêndo newe ü manıdar qulıbyayo. Neslé militan ü intellektuelé Zazayané ewroy wayıré dawayênda gırdiyé. Çımki né nesli mıjü dümani miyara, tariyey ü xoriyeyda tarixi miyara milleta xu kaşkerd, vetı meydan ü refté milletandé dınyayré milletênda 5 milyonın hediye kerd. Nekaji mucadele danékı né cemaatdé milleta miyandı cıré text ü mumberêdo şerefin vırazé ü tede bıdé ronışten.

Na dawaya pirüza lazımo ma iftixar bıkeré!

ALMANYADA TOPLANDIK

Şinatkar u hunerkareke n roze yonê

Katilan snatçı arkadaşlar :

Areyiz	kılami - lawki
K. Astare	qesey - kılami
Eli Bira	kılami
Soşen Bira	estaneki/sanki
H. Cansa	kılami
M. Çermug	qesey - kılami
Daimi	lawki - melodi
H. Dewran	Ma virde imbazo hewl
	E. PAMUKCU
Heyder	kabare, yaranîye.
	"Zonê ma" kitabının
	tanıtım
Kadri	lawki/deyri
Alişan Karzan	Peseroka Raştiye
	(Raştiye dergisinden)
	qeseykerdene - konuşma
Memed	lawki/deyri
H. Tornécengi	kılami - qesê vireni
Uşan	kılami
Xal	kılami, mertali (bilmece)
Zerweş Serhad	lawki/deyri - kılami
Zergun	lawki/deyri

u iye bini u iye bini uyb.
ve diğêrleri ve diğêrleri ...

*İmbazê hewlî, olvozê semtî,
sımare peyê asma axustose heştî
peyênde adresa cerênede serwa
naskerden u dosteni silayîya.
Sıma amê, xêr amê, payno sarê
u çımunê ma ser henî amê !*

*Değêrlî arkadaşlar,
sizi ağustos ayının son haftasında
aşğıdaki adreste bir tanışma,
sohbet ve kùltür programına davet ediyorum.
Katılmanız bizi sevindirecektir.*

Adres:

Internationales Jugendzentrum
(Gençlik Merkezi)
Pankarius Str. 16
6100 Darmstadt

Tel.: 06151 - 71 47 97

(a roze saate 14.30 ra tipia -
o gün saat 14.30 dan itibaren)

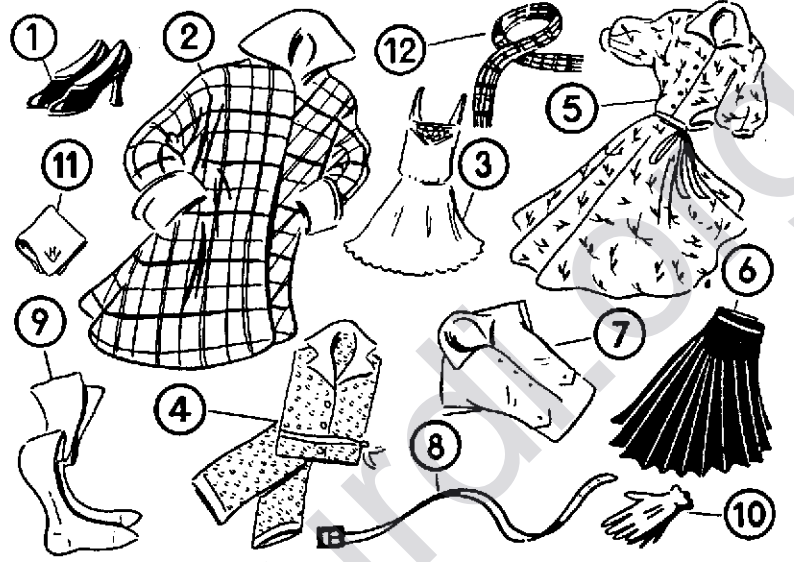
Waxt/Tarih:

31.08.1991 roza semîye/cumartesi
amayas - 14.30 - geliş seuti
kahve ve sohbet
sıftekerdis - 15.30 - başlangıç
18.07.1991 tarihli mektup üzerine
görüşme (eve Tirkki)

Sonde saate 19.30 ra tipia
Akşam saat 19.30 dan itibaren
cor u çêr baxcê kulturê mara
lawki, sanki, qesê wegi ...
- kùltür alıgverigi -

DERSA ZONĒ MA: K i n c u k o l ' iSene Kinci estē?

1. Pastoli(çarixi)
- 2.Qaput
- 3.Mıntana sewe
4. Kincē rakutene(pıcame)
- 5.Fuston
- 6.E'tek
- 7.Mıntana boji kılme
- 8.Şilbond(qayıs)
- 9.Pucē dergi
- 10.Lapık
- 11.Dısmale
- 12.Atquye

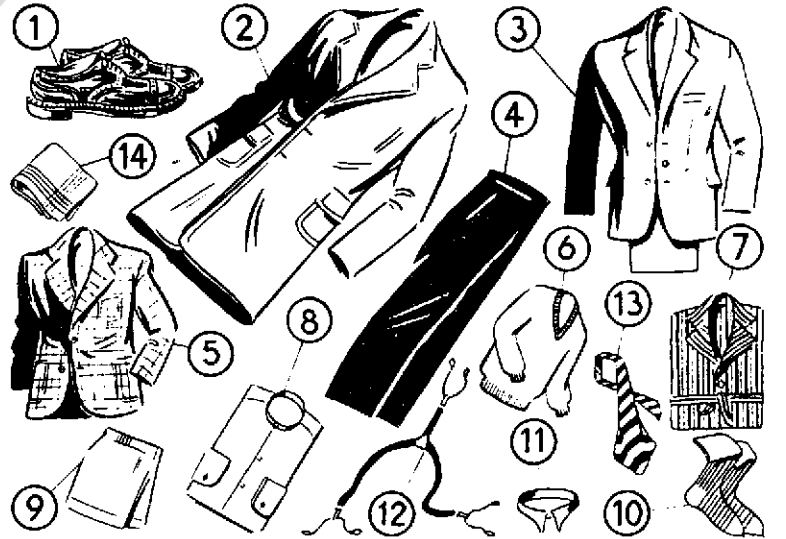

K i n c ē c i n i k e

-Mordemek u cinike kincunē xu pak cenē pıra, xu xemelenē.
Payız u zimiston kincunē qolınu cenē pıra, çıke endi pıra, pıra hewa bena serdın.

Sene kinci estē?

- 1.Pastoli(Çarixi)
- 2.Qaput(Palto)
3. Ceket u pantol*(tuxmei)
4. Fuxmei
5. Ceket
- 6.Çezaxe
7. Mıntana rakutene(Pıcake)
- 8.Mıntane
- 9.Fuxmeē bineēnī
- 10.Puçi
- 11.Salbonda vile
- 12.Laē tuxmew

K i n c ē m o r d e m e k i

-Mordemek u cinike kincunē xu zimiston ke vêrdıra vurnanē, kincunē teniku cenē pıra. Kincunē domonunē xu ki vurnanē, qaitē xu benē.

HABERİNİZ VARMI?

KÜLTÜR VE TARTIŞMA TOPLANTISI

■ 31.8.1991 tarihin de Almanya'da vatanımızın değişik bölgelerin'den, "Siverek Varto, Mutki, Dersim, Erzincan, Çermik, Kiği, Bingöl, Elazığ, Diyarbakır"ve diğer yörelerden katılan sanatçı, politikacı ve dinleyicilerin katılımı ile Zaza ulusal kimliği ve Almanya da bir enstitünün oluşumu ile ilgili sorunlar tartışıldı. Bir çok sorunun tartışıldığı toplantı iki bölümden oluşuyordu, tartışma bölümü sona erdikten sonra kültür şenliği bölümü ile toplantı gece geç saatlere kadar heyecanla devam etti. Zaza kültür günü ve şenliğini Almanya'da yaşayan bir grup Zaza yazarı düzenledi.

■ Zaza ulusunun sorunları nihayet Türk basınında.! Türkiye de yayınlanan "aktüel" adlı haftalık dergi sekizinci sayısında Zaza sorununu işliyor. Bir çok foto ve Piya dergisinin den aldığı kısa okuyucu mektupları ile haber yapan bu dergi yüzeysel ve sansasyonel yaklaşımının dışında aynı zamanda kendi politik çıkarları doğrultusunda haberi kullanmaya çalışıyor. Ancak, uzun yıllardır Zaza ulusal kimliğine karşı mütamadiyen ambargo uygulayan Türk ve Kürt soluna ibret misali boyalı basının sahte de olsa yayın yapması düşündürücü.

■ Fransa'da Ebubekir Pamukcu'yu anma günü yapıldı. Bir grup Zaza'nın katıldığı toplantıda Ebubekir Pamukcu'nun yaşamı ve Zaza ulusu için yürüttüğü savaşım anlatıldı, tartışıldı. Ebubekir Pamukcu'nun Piya'nın 14'üncü sayısında çıkan Veda mesajı gibi bir şey adlı makalesi Erivan'da Hayca'ya çevrilerek bir dergi de yayınlandı. Aynı makale aynı zamanda Almanca ya çevrilmekte.

■ Ebubekir Pamukcu'nun aramızdan ayrılmasından dolayı yayınına zorunlu olarak ara verilen PİYA'nın tekrar yayın hayatına başlaması için yapılan çalışmalar devam etmekte. En kısa zamanda Piya ile tekrar buluşma dileği ile.

■ Hayasdan'ın bağımsızlığını ilan etmesiyle birlikte aynı döneme açılışının tekabül etmesi amaçlanan Zaza Kültür Merkezi Erivan'da bugünler de açılması beklenmekte. Haber Merkezimize henüz bu konuda net bilgi ulaşmadı.

KASETLER

■ Türkiye de ve ülkemiz de yayınlanan Zaza ca kasetler giderek çoğalıyor. Son aylarda çıkan Gülbahar'ın "Seher Yeli-Desmal" ve Alev Deniz'in Devere Hatun adlı güzel kasetleri dışında yakın bir gelecekte üç tane yeni Zaza ca kaset'in daha gün ışığına çıkması bekleniyor.

■ Raştiye'den üçüncü bildiri de yayınlandı. Bir bildiri yi Almanca olarak Alman aydınlarına ve demokrat kamoyununa yönelik olarak yayınlayan Raştiye kısa bir zaman önce üçüncü bildirisini de yayınladı.

SANIKA 'KIRRI

Arêdayox: Odos Şemın

Cayê vatiş : Dersim

Waxt: 1990, Almanya Federal

Rozê 'Kırrê beno, dı ki Keşîşî benê. 'Kırr Keşîsu rê dëndar beno. Keşîşî her waxt yenê dênê hu wazenê, 'Kırrî de çi nêbeno, nidano cı. Rozê Keşîşî urzenê ra sonê ke, unca dênê ho bıwazê. Sonê ke 'Kırr hao cite keno. Keşîşî zonenê ke 'Kırrî ra tipiya dên nêvejino, wazenê ke zarar 've cı dê, vanê:

- 'Kırrî na gaê to rındê, rındê ke; gosê ho estê.

'Kırr ceno gosunê gaunê ho cı ra keno. Keşîşî vanê:

- Nıya tenena bî rındî, hama na raê ki, na lingê ho ke çinebê, tenena benê rındeki.

'Kırr ceno lingunê gau ki cı ra keno. A sate de awresê vejino yeno. Niadanê ke, 'turikê vilê awreşî de ro, 'turik vilê awreşî ra cenê ke, perojiya 'Kırrîya tede ra, vanê:

- Ma dênê ho ra beme rajî, biya na awreşî ma de.

'Kırr verê coy qeyil nêbeno. Vano:

- Yê ma kesê ma çino. Zu mua muna kokıma, a ki bese nêkena her kar bıkerö. Xêrê na awrêşio, mı dima nonê mı ano hêga.

Keşîşî jêde ke lez kenê, dano cı, cenê benê. Benê çe, tê de awreşî ra has kenê. Ni anê zernu kenê awreşî vera, zovi çıyo bin kenê pa, vanê:

- Ma meste some hêga, ma dima nonê ma awresê^{rawta}, marê bırusnê. (bıxerawı)

Roza bine Keşîşî sonê hêga, beno peroz, niadanê ke, ne awres ame, ne ki zovi keso bin. Rınd benê vêsa, teseliya ho kuna, terknenê sonê çe. Perskenê, vanê:

- Kuyo awres kotiyo, sıma çıra marê none ma nêrusna?

Wayirê çeyi vanê:

- Ma nonê sıma kerd ve 'turik, est vilê awreşî, sıma dima rusna, zernê ke ma sonde eşti 've vile i ki pa vi.

Î yenê qeşî ser ke, awreşî nun 've zernu ra guretê şıyo çe 'Kırrî. Urzenê ra ke şêrê çê 'Kırrî, niadanê ke, 'Kırrî herê ho barkerdo, rayê ra sono. 'Kırr zono ke, keşîşî yenê, her qesê ho dora avê hesavkerdo. Hase ra, ardo zernê kerdo qına herê ho. Keşîşî sonê lewê 'Kırrî, vanê:

- 'Kirro kuyo awrêse ma?

'Kirr vano:

- Awrêse sîma mî nidiyo.

U sîre de tenê her gîra sono, 'Kirr uşîrê dano ve herî ro, her hase ra hem tîzu keno, hem fîşqî. Zerno ke 'Kîrri kerdo ve herî, u ki wertê fîşqî de yeno tever. 'Kirr zern ke hard ra ceno, Keşîşî perskenê, vanê:

- 'Kirro u cîko?

'Kirr vano:

- Zerno, herê mî niya her roz zernê keno.

Keşîşî na defa ki zeri verdanê herê 'Kîrri, vanê:

- Ma hem awreşî ra vêreme, hemî ki, dênê ho ra, biya na herê ho ma de.

'Kirr vano:

- Heya. Berê axure kerê, tenê sîmer eve uwe ra ki lewe de ronê, sero çever ^{her} kilitkerê, çewres roze ra tipîya rakerê, sîmarê zernu keno, axure keno pîr. Keşîşî herî cenê benê, je vatena 'Kîrri kenê axure, sero çever kilit kenê. Çewres roze ra tipîya sonê ke çever rakerê, niadanê ke, çever ra nîbeno. Teko ju vano:

- Herî zernî kerdê, axure biya pîre, coka ro çever ra nîbeno.

Teko bin ververê şîmîga çeverî ra niadano ke, çîye bereqîno, vano:

- Goye raştî ! Herî zernî kerdê, axure kerda pîre.

Anê çêverê axure sîknenê, kunê zere ke, her merdo, nalê herîo çeverî ver ra bereqîo. Sonê, sonê çe 'Kîrri. Vanê:

- 'Kirro ma ameyme ke to bîkîşîme.

'Kirr tipîa fêndunê ho keno hazîr, vano:

-Ala mîrê tenê musada kerê.

Ano bîzê sara bîrnenî, gonîa bîze ra tenê keno zerê lokla, bînê kîncu de kenove mua ho vera. Nonê ho wenê, 'Kirr vano:

- Daye urze ra kaybîke.

Mua ho vana:

- Buko, buko ez kôkumo, ez kay nêzon, tu gereke kay bîkerê. Cînke jede ke zor kena, kaynikena, 'Kirr urzeno ra kardî erzeno vilê mua ho ra, lokla ra gonî çarc bena, cînke berqêştîya gînena uza ro. Îyê bin vanê:

- Ma tu ça seveta ma mua ho kîste?

'Kirr vano:

- Sîma veng mekerê, çarê eyî ki esto.

Çê 'Kîrri de vilîkê bena, vilîke ceno ano, hase ra saneno peynîya mua ho, tenê cîneno, niadanê ke cînke uste ra kay kerd. Keşîşî sas benê, vanê:

- 'Kirro biya na vilika ho bide ma, ma her çi ra beme raji.

'Kirr vano:

- Heya

Keşişi vilike cenê benê, çond teney ke çe de estê, sanenê eve kardû ver kisenê, vilike cimenê, nicinenê ke kes ra nêurzeno. Teko jû de hona tenê tomoro erzena, Keşiso zu iyê bin ra vano:

- Ero to besnikerd, mî tenena rind cimtenê, niade haniya tenê tomoro ey de erzena.

A vilike zumuni dest de fetelnenê, hata ke u ki ro ra şî. Na geyim vanê:

- Gereke şime 'Kirri bikişime.

Sonê pê 'Kirri cenê, kenê zerê xaşîye diane derzenê, cenê benê, vanê:

- Beme erzeme çem.

Tenê ke benê, qefelinê. Teko ju vano:

- Hao dewe de veyve esto, ney naza wertê biri de name ro, some veyve de sorvika ho weme, yeme beme erzeme çem.

Sonê, sonê veyve. U sîre de 'Kirr niadano ke veng ame, gos nano ro ser ke, şanê malî; malî çirayneno. 'Kirr zerê xaşîye de keno hayleme, vano:

- Haq vo nêcon, pîr vo nêcon.

Şanê malî veng hesneno yeno, gosdano. 'Kirr unca zerê xaşîye de vano:

- Haq vo nêcon, pîr vo nêcon.

Şanê malî u waxt perskeno, vano:

- Nero lawo, lawo to cî nêcena?

'Kirr vano:

- Mî ra vanê, çena pasai bize, ez ki nêcon.

Şanê malî vano:

-Nêro la lawo to bî na malî bîfetelne, ez son çena pasai con.

'Kirr vano:

- Heya.

Şanê malî ano, xaşîye keno ra, 'Kirr cî ra vejîno, şanê malî kuno zerê xaşîye. Keşişi veyve ra yenê, se ke benê nejdiye xaşîye, awo ke zere de beno, vano:

- Hak vo çena pasai con, xîzîr vo çena pasai con.

Keşişi cî ra mîlqî kenê, vanê:

- Kam çena pasai dano to ke tu bijerê nêjerê.

Cenê benê erzenê uwe. Werte ra rozê vêrena ra, niadanê ke 'Kirr haniyo bêla miyu fetelneno. Sas benê, sonê cî ra perskenê, vanê:

- 'Kirro ze ke ma to berda esta uwe, to nawa hona wesa, miyu fetelnena.

Ƙırr vano:

- Haq sıma ra raji vo, sayiya sıma de ho rê bine wayirê miyu. Hona uza zof vi, mu bese nêkerd pöreyine biarine, hemi ki nê murê beşiê.

Keşişi vanê:

- Ƙırrro sebena ma de bê, ma ki ho rê şime tayine biame.

Ƙırr vano:

- Heya, ma sebena.

Sonê teko ju ho erzeno uwe, binê uwe de beno bıxe, bıxa ho. Ƙırr vano:

- Niade ala cutiri miyu waneno ra ho.

Eke heni vano, teko bin ki ho erzeno uwe, hurdêmena sonê xenekine, Ƙırr ki sono xeleşino.

NOT: Dersim Zazaca'sında /p^h/, /t^h/ve /k^h/ seslerinden (Phone) veya (Laute) başka aynı benzerlikte üç ses daha vardır ki; bunlar da sırasıyla /p/, /t/ve /k/ sesleridir.

Örnek verecek olursak:

/p^h/ : /p/ por (saç) : 'pon (düz) veya pasna (topuk) : 'paçkerdis (öpücük)
 /t^h/ : /t/ torge (dolmuş) : 'tomi (tat) veya torje (balta) : 'turık (heybe)
 /k^h/ : /k/ kuz (testi) : 'kun (solucan) veya koli (odun) : 'kezik (sarışın)

Bu nedenle "Ƙırr" (Kel) sözcüğünü hikayemizde görüldüğü gibi, "Ƙ" harfinden evel bir kesme işareti (Aposroph) ile ayırt etmek gerekir. Zira bu kelime "Q" harfiyle yazılsaydı "Qır" (boz) veya Apostrophsus sadece "Ƙ" harfiyle yazılmış olsaydı "Ƙır" (Penis) anlamını verirdi ki, bu da hikayemizdeki kahamanın adından çok ayrı bir sözcüktür.

Bılbılı ra pers kerdo:

"To kamiji zon ra zof haskena?"

Bılbılı vato:

"Ez jede zonê ho ra, u ra dıma

Zazaki ra."

OKUYUCULAR YAZIYOR

Mesaj

Ağustos - 1991

RAŞTİYE Dergisine,

Fransa'dan bir Zaza dostumuzdan edindiğimiz habere göre, değerli insan, yürekli ve yiğit bir Zaza olarak bilip tanıdığımız, sevdiğimiz, saydığımız bir değerlin, Ebubekir Pamukcu'nun acı kaybını duyup çok ama çok üzüldük.

Ebubekir Pamukcu'nun yaşamı ve yaptıklarını siz Zazalar, biz Ermeni dostlarından çok daha yakından biliyor ve tanıyorsunuzdur. Bizlerse, şu son geçtiğimiz yıl boyunca elimizden geldiğince ve elimize ulaşan yazı ve bilgiler ışığında, olsun anavatan Ermenistan'da yaşayan halkımızı, olsun diasporadaki Ermenileri, Zaza halkı, dili, kültürü, tarihi konusunda bilgilendirmeye, aydınlatmaya çalıştık.

Bunda, Ebubekir Pamukcu'nun rolü oldukça büyüktür. O'nun kaybını, bizler kendi kaybımız sayıyor, tüm Zaza dostlarımızın acılarını paylaşıyoruz. Ermeni ve Zaza halkları arasında bir dostluk köprüsü kurmanın coşkulu yandaşı ve savunucusu Ebubekir Pamukcu'nun anısını hep canlı tutacak, ölümsüzleştirmeye çalışacağız. Hepimizin başı sağolsun.

PÜNİG dergisi Yazı Kurulu üyeleri

Yerevan - Ermenistan

RAŞTİYE Yazı Kuruluna;

Değerli arkadaşlar, ben Türk halkından demokrat bir insan olarak Zaza halkı gibi asırlardır ezilen, sömürülen acımasızca defalarca katledilen bir halkın kurtuluşu için özgürlük mücadelesi vermesini ve bu halkın birlik altına toplanmaya çalışmasını içtenlikle kutlarım. Mücadeleniz zor ama davanız haklı bir dava, demokrat bir insan olarak sizlere her konuda yardıma hazırım.

Dergide işçi sınıfından ve özgürlük mücadelesi veren ezilen dünya halklarından haberlerde yer almalı ve kendi anadilini Zazacayı unutmuş olanlar yada öğrenmek isteyenler için Zaza grameri ve alfabesi hakkında açıklayıcı bilgiler bulunmalı ayrıca mümkünse Zazaca şiirlerin ve yazıların Türkçesinin bulunması ve özellikle Zaza halkıyla ilgili olumlu olumsuz haberlerin bulunması yararlı olur düşüncesindeyim. Ayrıca birde banka veya postane hesap numarasının açıklanmasının zira ZAZA halkının özgürlük mücadelesine maddi destek isteyenler çıkacaktır.

Raştiye'nin birinci sayısında Devrimci olmak dürüst olmayı gerektirir isimli yazıdaki geneldeki sorulan soruyu cevaplamadan geçemeyeceğim. Türk burjuvazisi Zazaların uyanmasından korkar zira belirtildiği gibi sömürgeci kaybeder dahası çok uluslu olan Anadolu'da ki diğer halkların Zazaları örnek alarak uyanmalarından korkar. Zaza halkı sürekli baskı ve zulüm altında olduğundan, sürekli katledildiğinden Türk ve Kürt örgütlerinin içerisinde ön saflarda mücadele vermişler ve vermekteler bizim sözde sosyalistlerimiz de özünde feodal, ırkçı şövenist bir yapıda örgütlendiklerinden Zazaların ayrıca kendi davalarına sahip çıkmalarından korkarlar. Zira, militan kadrolarının çoğunu Zazalar oluşturur.

KAHROLSUN IRKÇILIK ve ŞÖVENİZİM.

YAŞASIN DÜNYADAKİ EZİLEN HALKLARIN ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ.

Paris'ten bir Demokrat

DERGEYA EMRDĒ MERDIMIY

Arêdeyox:

Zerweş Serhad

Wext: 1990

Ca: Dormarey Çermug u Soyreg

- Wextanokı Ella u Taalla merdımı (isani)y day wexta elçiyandé ğoré va.
- Şo gana (canlılar) miyanra bıgeyr kam çıçı çend u çı babeta ğoré émr wazeno, perskı u fina bé mı het.
- Elçi geyreno veri raşté isani, her'i u raşté ju meymun'i yeno. Her jewira perskeno, veri vano.
- Ella u Talalla ez rışta, ez qandé e né gırwi ameya mıré va çewres serra émr bıdı gana her jewiré çewres seř émr beso, řımayé se vané, veri isan kewno qısey jewo vano.
- Wıl ez vana , beki çewres seř émr teyno no dınya weş u rındo, ez qayılakı xoré bol émr bıkera. Vatişé mı noyo zehmet nébenose e né vatişé mı Ella u tahallay het resnése weşbeno.
- Her kewno qısey vano: Ez qayıl niyekı çewreş ser émr bıkera, ezo seni çewreş serr derd u belay banca, ez hend kar néşena banca (bıkera) ğeber bıd (vaj) va mıré vist (zo) serr émr bıdo beso.
- o isan vano winiyose visté biné bıd mı ez qoré qayılakı bol émr bıkera.
- Sıre yeno meymuni: elçi cıre perskeno o zi vano.
- Mıré zi zo serr émr beso, derd u belay nıancéné u né qedéné, ez qayıl niyakı kes hend bol mı bıhuwo.
- Elçi dano pıro, peyd şıno, Ella u tahalla'yрэ vano hal u mesela une , wınaya.
- Ella u tahalla vano tı fina peyd řo e émré véři ek fina o isano wazenose bıd ey, wa o xoré émr bıkero isano xo desti bıkerokı ancax fina xo desti banco, beki wexta aqıl yeno cı serre.
- Elçi peyd yeno vano; isan hıma qebul keno, vano ma ezo xora émré do veři wazenakı bıqeyra, bıvıra u hendık abırıya.
- Arera bol ravéreno tayn ravéreno. Ella u tahalla elçidé xoré vano; helle řori fina halé é isani perskı oyo qe se keno damış beno,nebeno.

- Elçi yeno perskeno: weynenokı isano (merdımo) veyndano Ella'y vano: yerabi hendıkrewo, ezo hewna payra şena xo veja boka tı rew rew qané mı bıgiyré, boka ez desti nékewa u hend derd u belay niyanca.

Elçi vano: bew hete çewres to xoré werd qeyrayé da xora, vıraşt, hermına u kes qarmışê to nébı u tı dinc bı bew, bahdé çewres'iya tiyé qandé qeç u qul'dé xo u vera şari gırweyéné yané tiyé karé heri kené , hetakı çorşmey şeşti çendık şenê gırweyéné yané vınderdış u rıhatey çeniya.

Ew bahdé şeştiya zi kaley u kokımey başle bena seri şıne vera hewtay , u heştayse wexta dahini qeçekiy (domoniy) kesiya kaykené, kesi huwené reziley u derd u belay bené boli kes miyanra dahini néşenokı bıvıjiyo.

Not: Na mesel kıtabiya bekizi zew zew teneké babetna vano u yena vatış.

ZERQE EWROY

ZERWEŞ SERHAD

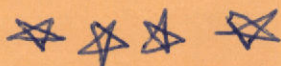
Zerqé ewroy akewté
Zazayé ma rakewté
Çorté Dımliya ronışté
Jewca jewca werişté

Zerqé ewroy wılayé
Né dışmeni belayé
Ne keşış ne mıllayé
Bé din u bé ELLA'yé

Çırabi kele vengi
Çoşmeydé mara tengi
Dımliyé ma bé vengi
Çıweyu si tıfıngi.

Kaş u kerey ma vengi-y
Né dosté ma çı tengi-y
Mara bol biyê dengi-y
Mı va qay ma çelengi-y

Roj akewto biyo berz
Dışmenand-ı némendo bengz
Mıleta mad-ı mek qerez
Ek tı Zazayêse werz.

IMBAZE MA

ASTARE

Ebubekir Pamukcunun anısına/
Merdene Ebubekir Pamukcu ser

Tim roze tı kar' u zonê xu zanenê,
verva mordemî hewl mordem şienê.
Has kerdena milletê xorê pêt,
pêroze u pêsewe miqerrem gurienê.

Haval, haval vatenê taine Torê,
rozê bê têxeliay, rozi bi hast.
Çerxunê xeribie de vajimê raşt,
dosti nas bi, dîsmeni nas nas bi.

Way, way Biraê mî way way,
darino we tariê ÇERMUXÎ!
Bira, bira way biraê mî,
çeberê sarî şaw, ri şaw çeberê sarî.

Çemê ZAZAW torê roşt dênê,
havalê tu torê poşt dênê.
Xeberi u PÎYA pê dîma guretenê,
wax, wax biraê'm şifte guretenê.

Ma va, roz' be roz' raşt bimmî,
kemer u kuç , çol u çeper biverimê.
Ma va, endi beso bixeleşimê,
way, way zonê ma bixeleşimê.

Niaro, merdene bêbaxt u bêwexta,
tu mara şia, tu Imbazê ma bia.
Wax lemin, tu Imbazê ma bia,
wax lemin zonê mara, Welatê mara.
Imbazê ma bia.

* * *

